



Structuurverbetering Wieringerrandmeergebied

Tekst: Bert Hartman
Foto's: John Oud
Provincie Noord-Holland

In 2003 wordt het plan gelanceerd voor de aanleg van het Wieringerrandmeer, waarbij Wieringen weer een eiland zou worden en de economie in de regio een flinke impuls

zou krijgen. Zeven jaar later blezen de provincie en private partijen het plan af door gebrek aan financiering. In de tussentijd was al 550 hectare grond aangekocht.

Die percelen worden nu weer ingebracht in vrijwillige kavelruilen. Vijf zijn er afgerond en vijf staan er nog op de rol. Betrokkenen blikken terug en kijken vooruit.

Fictief ruilplan blijkt prima leidraad

NOORD-HOLLAND - Provincie Noord-Holland heeft 117,6 hectare ingebracht in vijf kavelruilen op grondgebied van Hollands Kroon. Akkerbouwers, veehouders, een bollenkweker en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) voegden daar nog eens bijna 160 hectare aan toe.

ACHTERGROND

In december 2014 zijn ruilen afgerond in de Polder Waard Nieuwland en aan de Schelpenbolweg. Het moesten de eerste dominostenen zijn in een reeks, zoals voorgenomen in een fictief ruilplan opgesteld door Stivas naar aanleiding van een inventarisatie onder grondeigenaren en -gebruikers in het voormalige Wieringerrandmeergebied.

‘In verschillende sessies hebben agrarische ondernemers destijds hun toekomstplannen aan ons uit de doeken gedaan’, blikt Stivas-directeur Erwin van den Berg terug. ‘Die informatie was enorm waardevol om een plan op te stellen met mogelijkheden om het gebied efficiënter in te richten voor landbouw, natuur en recreatie.’

MOOIE PUZZEL

Een provinciale woordvoerder spreekt van een ‘mooie puzzel’. Volgens hem is de begeleiding door Sti-



Werkzaamheden in de Polder Waard Nieuwland, een belangrijke locatie voor de herinrichting.

vas van groot belang gebleken.

‘De medewerkers beschikken over een gedegen kennis van zowel de agrarische sector als de bestuurlijke processen. Op basis van de inventarisatie is een compleet ruilvoorstel voorgelegd aan de betrokken kavelruilpartijen zoals

agrariërs, maar ook aan Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en het RVB. Er zijn oplossingen aangedragen voor knelpunten en er is wederzijds begrip ontstaan’, vertelt de woordvoerder.

‘Stivas heeft dit proces zorgvuldig begeleid. Dat zorgde voor draagvlak onder de deelnemers van de kavelruilen. Daardoor kon het provinciebestuur daar eenvoudig mee instemmen.’

Van den Berg beschouwt dat als een compliment. ‘Dit zijn gevoelige processen. Alleen door zorgvuldig met alle belangen om te gaan, is het mogelijk voortgang te boeken. Dat is een constant spanningsveld. Aan de ene kant proberen we de vaart erin te houden, aan de andere kant willen we niets forceren. Elke keer als

het ons lukt om voor alle partijen een gunstige ruil voor te bereiden, geeft dat veel voldoening.’

Eerste dominostenen hebben verdere reeks in gang gezet

Bijkomende kosten zoals kadaster- en notariskosten, evenals investeringen in bereikbaarheid en bewerkbaarheid op de verkregen percelen komen in aanmerking voor vergoeding vanuit het Europese POP3-programma Verbetering van de verkavelingsstructuur van landbouwbedrijven. Dit betreft gelden waarvan de helft voor rekening

komt van provincie Noord-Holland.

Van den Berg merkte al dat het de provincie menens was, door consequent handelen in de diverse processen en door al ver voor de beschikking door te zetten met de ruilen in het Wieringerrandmeergebied. ‘Dat is erg belangrijk geweest om het gewekte vertrouwen na de eerste ruilen vast te houden.’

GROTE SCHAAL

Het RVB verpacht veel grond in Hollands Kroon. Volgens woordvoerder Frank Wassenaar van het ministerie van Binnenlandse Zaken is het voor het eerst dat het RVB op zo’n grote schaal bij kavelruilen is betrokken.

‘Nu is ruilen voor ons geen doel op zich. Als we meedoen, is ons uitgangspunt om er financieel niet beter of slechter van te worden. Maar uiteraard hebben we er ook baat bij als percelen minder versnipperd zijn. Grotere blokken zijn interessanter voor onze pachters. Veel verder kunnen we ook niet gaan, omdat we verplicht zijn om marktconform te opereren.’

Naast een eerste pilotruil, waarbij het RVB 19 hectare inbracht, staat nog minimaal één ruil op de rol. Over verdere verwachtingen wil Wassenaar geen harde uitspraken doen. ‘Of iets tot stand komt hangt af van verschillende factoren, waar wij geen invloed op hebben. Het proces loopt zoals het loopt. Er zit voor ons geen tijdsdruk op’, zegt hij.

‘We zijn net als andere partijen slechts een potentiële deelnemer. Wel een grote, waardoor we misschien iets vaker net het ontbrekende puzzelstukje kunnen bieden. Als onze vermogenspositie gelijk blijft, doen we mee. Anders blijft het zoals het is. Over het algemeen zijn we zeker tevreden: het proces verloopt soepel en aangenaam.’

‘Vertrouwen in gebied is met eerste ruilen herwonnen’

Oud-voorzitter Otto Smit van de lokale LTO Noord-afdeling en lid van de klankbordgroep is blij met de voortgang in het voormalige Wieringerrandmeergebied. ‘Het vertrouwen in het gebied was zeven jaar geleden tot een dieptepunt gedaald. Bedrijven zaten vast in hun ontwikkeling. Elk uitzicht op beter ontbrak. Hoewel het lang duurde voordat Stivas de opdracht kreeg om de herinrichting te begeleiden,

gaat het sindsdien stukken beter. Zeker met de eerste ruilen is het vertrouwen in het gebied herwonnen.’ Inmiddels lijkt het erop dat het overgrote deel van de provinciale gronden daadwerkelijk voor agrarische structuurverbetering wordt ingezet. ‘Dat is ook nodig om een economische factor van betekenis te blijven. Ik ben optimistisch dat het de goede kant op gaat.’

‘Samen met gemeente en Stivas zorgen we voor perspectief’

NOORD-HOLLAND - Gedeputeerde Jaap Bond van Noord-Holland is nauw betrokken bij de herinrichting van het Wieringerrandmeer. Twee jaar geleden toonde hij zich verheugd over de eerste twee kavelruilen, die een domino-effect teweeg moesten brengen.

INTERVIEW

Welke rol speelt de provincie in dit proces?

‘We zijn de gebiedsregisseur. Samen met gemeente Hollands Kroon, de mensen in het gebied en Stivas zorgen we voor nieuw perspectief. Het oude plan voor de Wieringerrandmeer leidde tot grote onzekerheid bij ondernemers. De landbouw

heeft te lang stilgestaan. Dat was te zien aan achterstallig onderhoud aan gebouwen en percelen. ‘Nu zit er weer nieuwe energie in de polder. Bedrijven kunnen weer groeien, het watersysteem wordt verbeterd en we leggen natuur en een recreatief fietspad aan.’

Wat vindt u van de behaalde resultaten tot nu toe?

‘De deelnemers aan de eerste afgeronde kavelruilen zijn tevreden met het resultaat. Een aantal ondernemers kan het bedrijf uitbreiden of herstarten, anderen maken dagelijks minder kosten doordat de grond dicht bij huis ligt en ze minder heen en weer hoeven te rijden. ‘Elke kavelruil wordt pas afgerond als er sprake is van agrarische struc-

tuurverbetering. Aan het begin van het proces heeft GS een fictief kavelruilplan vastgesteld na een inventarisatie door Stivas. Dat is een goede leidraad. De afgeronde kavelruilen lijken daar in hoge mate op. De verwachtingen worden waargemaakt.’

Gaat de provincie in 2017 door met deze aanpak?



Jaap Bond, landbouwgedeputeerde in Noord-Holland

Er zit weer nieuwe energie in de polder. Bedrijven kunnen weer groeien en het watersysteem wordt verbeterd.

‘Jazeker. Er zijn inmiddels vijf kavelruilen met een goed resultaat afgerond. De volgende twee lopen al. Er staan er nog drie in de planning.’

Welke resultaten wilt u nog graag gerealiseerd zien?

‘Het afronden van de laatste vijf kavelruilen, zoals opgesteld in het fictief kavelruilplan, de komst van

nieuwe ondernemers naar de polder, aanpassingen aan het watersysteem en de aanleg van een natuurstrook die onderdeel wordt van het Natuurnetwerk Nederland.’

Wat is de termijn waarbinnen de ruilen moeten zijn afgerond?

‘Er is geen deadline gesteld. De vaart zit erin en moet er ook in blijven, maar de zorgvuldigheid voert in dit proces de boventoon. Want het is van belang om samen met de betrokken partijen een accuraat proces te doorlopen en overeenstemming te bereiken. In de praktijk blijkt dat hiervoor vaak anderhalf tot twee jaar nodig is. ‘Daarnaast hebben veranderende wetgeving en financieringsmogelijkheden invloed op het tijdspad.’